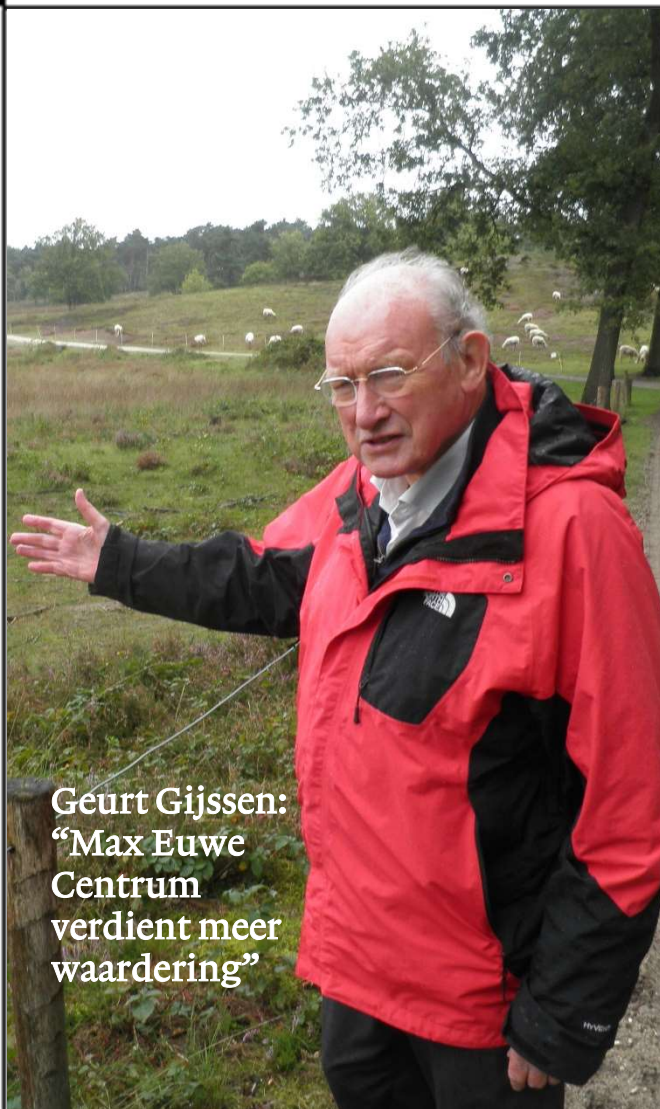

NIEUWSBRIEF

**Geurt Gijssen:
“Max Euwe
Centrum
verdient meer
waardering”**

Nummer 94

December
2018

Geopend:
dinsdag tot
en met vrijdag
en de eerste
zaterdag van
de maand van
12:00-16:00

Max Euwe Centrum

Max Euweplein 30a · 1017 MB Amsterdam
020-625 7017 euwemec@xs4ll.nl www.maxeuwe.nl

Bestuur en medewerkers

BESTUUR

J. van Run voorzitter
A. Willemsma, secretaris
A. Riemens, penningmeester
D. Brouwer, algemeen lid
F. Lommers, algemeen lid
M. Stam, algemeen lid

Algemeen adviseur: H. Ree
Adviseur topschaak: J. Timman
Adviseur public relations: H. Böhm
Adviseur wetenschap: H. van den Herik

MEDEWERKERS

Bibliothecaris: E. Straat
Conservator: J. Vijfschaft
Donateuradministrateur: R. Nep
Financieel administrateur: A. Bezemer
Foto's: Archief MEC, B. Stam
Manager: E. Sibbing
Redactie Nieuwsbrief: M. bij de Weg,
D. Goes, F. Jacobs, E. Sibbing, B. Stam en
E. Straat
Opmaak Nieuwsbrief: W. Dormits
Vrijwilligers: R. Baas, D. Brink,
W. Colenbrander, R. Hillebrandt,
C. ten Woude en L. Zevedei
Webmaster: B. van den Berg

Alles op schaakgebied!

**Scherpe prijzen, snelle verzending
en schaaktechnisch advies.**

Contact: WGM Erika Sziva

e-mail: info@debestezet.nl - webshop: www.debestezet.nl

Inhoud

Bestuur en medewerkers.....	2
Het ontstaan van het jeugdschaak in Nederland (3).....	4
www.chessed.nl.....	10
“Max Euwe Centrum verdient meer waardering”	11
Capablanca in Nederland.....	17
Schaken en muziek (5)	22
Caruana, Carlsen en andere lezenswaardige boeken.....	26
Sosonko kruipt in het hoofd van Bronstein	28
Donateurs en vrienden van Euwe	31
MEC Pokertoernooi in het Holland Casino.....	34
MEC-kalender.....	34

Van de redactie

Dit keer de laatste artikelen uit de series 'Het Ontstaan van het jeugdschaak in Nederland' en 'Schaken en muziek'. Bart Stam heeft Geurt Gijssen geïnterviewd voor *Schaakmagazine*, maar in het interview voor onze Nieuwsbrief komen nog enkele onderwerpen aan bod die daar niet in hebben gestaan. Van Symon Algera is het artikel over Capablanca in Nederland. Florian Jacobs heeft uiteraard weer de recensies geschreven. Als groot liefhebber van de boeken van Genna Sosonko schreef Florian zelfs twee pagina's over '*The Rise and Fall of David Bronstein*'.

Daarnaast het nodige nieuws van het MEC. We gaan vanaf januari elke maandagmiddag een schaakinstuif houden. Daarnaast organiseert het Holland Casino een pokertoernooi voor schakers. Hans Böhm zal daarbij gastheer zijn namens het MEC. Geurt Gijssen zal in mei een lezing geven. Interessant voor arbiters, maar ook voor hen die van anekdotes over de top-schakers houden waar Geurt mee te maken heeft gehad. Ten slotte zal Nederlands nieuwste grootmeester, Lucas van Foreest, in 2019 een training gaan geven.

De redactie wenst u veel leesplezier!

Het ontstaan van het jeugdschaak in Nederland (3)

Eddy Sibbing

Het jeugdschaak is in 1969 nog steeds in ontwikkeling en de KNSB benoemt op 30 augustus de 'Commissie Boon'. De commissie heeft de volgende doelen: "a) De Teleac-schaakcursus begeleiden; b) de mogelijkheden van het "schaken op school" in de breedst mogelijke zin te stimuleren". Er komt een KNSB-Teleac-leerboek (grotendeels geschreven door Berry Withuis) en er doen meer dan 10.000 kinderen mee aan deze cursus. De commissie wil vooral gedecentraliseerd initiatieven laten ontplooiën voor de schaakjeugd. Clubs en schaakleraren zijn dan de eerst aangewezenen om in actie te komen. Men gaat regionale bijeenkomsten organiseren om clubbestuurders, trainers, schaakleraren en onderwijzers bijeenbrengen om de regionale activiteiten voor de schaakjeugd te structureren. De schaakclubs worden ook gewezen op de diverse subsidieregelingen waar een beroep op kan worden gedaan, mits men lid wordt van de club en de KNSB. Alle gegevens kunnen worden gestuurd naar mej. I. (Ineke) Bakker, die later de spil van schakend Nederland en de FIDE zou worden. De KNSB stelt ook een nieuwe categorie ('Junioren B') in, voor jeugdigen die niet in competitieverband uitkomen.

Een ander aandachtspunt in deze periode is de vraag welk leerboek geschikt is om te gebruiken bij de schaaklessen op school. In de boekbesprekingen in *Schakend Nederland* worden de volgende boeken besproken: *Op de Brug* (delen 2, 3 en 4) van Dankers, Hoogbergen en Prent, *Bobby Fischer teaches chess* van Fischer, Margulies en Mosenfelder en *Schach programmeert* van Sullivan. Alle boeken hebben voor- en nadelen volgens de recensent. In het voorjaar van 1970 wordt de cursus *Schaakinstructeur* aangekondigd, die door - bondscoach - Hans Bouwmeester gaat worden gegeven. De nadruk van de vijftig contacturen van de cursus ligt op schaaktechniek, slechts één onderdeel gaat over didactiek. De instructeurs zullen met name bij clubs actief worden en maken ook kans om als trainer of begeleider namens de KNSB te worden uitgezonden. Ook wordt de optie genoemd

om in het voortgezet onderwijs schaakles te gaan geven. De commissie Baudet II gaat wederom onderzoeken of schaken opgenomen kan worden in het leerprogramma op scholen. Een volgende stap in het jeugdschaak is het opzetten van een jeugdblad. In mei 1970 worden daar de eerste plannen voor bekendgemaakt.

Beverwijk

Schakend Nederland van januari 1972 pakt op de voorpagina uit met een artikel over 'Georganiseerde schaaklessen op lagere scholen'. In Beverwijk heeft een 'Werkcommissie Schoolschaken' voor elkaar gekregen dat er op 23 van de 29 Beverwijkse scholen wordt geschaakt. De commissie bestaat uit leden van de plaatselijke schaakclubs, enkele onderwijzers en een gemeenteambtenaar. Er wordt door een twintigtal onderwijzers schaakles gegeven,

materiaal wordt aangeschaft, de deelnemers betalen een eigen bijdrage, de gemeente geeft subsidie, en ook Hoogovens draagt financieel bij. Een succesverhaal dat navolging verdient!

In de uitgebreide Beleidsnota (13 pagina's) van de KNSB in juni 1972 komt de jeugd uitgebreid aan bod. Men wil landelijke scouting van talenten en jeugdtrainingen op Papendal opzetten. Ook de ontwikkeling van het dames- en meisjesschaak komt voor het eerst in beeld. Ideeën zijn onder andere het opleiden van schaakinstructrices (die les aan meisjes zouden moeten geven), scouting van talentvolle schaaksters (onder andere bij

Hans Bouwmeester, voormalig bondscoach en instructeur van het eerste uur. In 1983 ontving hij de Euwering uit handen van mevrouw Euwe.

de V&D-simultaans), instellen van aparte meisjestrainingen, speciale activiteiten voor deze doelgroep ontplooiën en - ten slotte - "Mogelijkheden onderzoeken voor het geven van schaakles c.q. simultaanséances op huishoudscholen e.d."

De KNSB ziet veel voordelen in het geven van schaakles op scholen, met name de cognitieve en psychologische voordelen worden aangehaald. Er zijn in 1970 ongeveer 2.000 jeugdleden, op een totaal van 20.000 leden. Desalniettemin blijken er veel meer jongeren bij clubs te schaken die niet worden opgegeven aan de KNSB. De 'zwarte leden' zijn dus al tientallen jaren een issue in schakend Nederland. Wederom worden er diverse opties genoemd om het schaken op scholen te promoten. Zo zou iedere club "een jeugdleider en een propagandist" dienen te hebben en ook wordt gepropageerd om onderwijzers te benaderen en scholen door schaakclubs te laten adopteren. Diverse cursussen tot schaakinstructeur of schakonderwijzer worden aangeboden.

Jeugdschaak

Plannen genoeg om het schaken bij de schooljeugd te promoten, maar de grootste impuls was het uitbrengen van *Jeugdschaak*. Berry Withuis had dit leerboek, bedoeld voor kinderen tussen de 10 en 14 jaar, in opdracht van de KNSB geschreven. Het boek, een coproductie van de KNSB en V&D, kwam in de zomer van 1972 uit en de eerste druk (20.000 exemplaren) was binnen de kortste keren uitverkocht. Bij de presentatie van *Jeugdschaak* zei Tom de Ruiter (eerstebordspeler van het Bussums Schaakgenootschap en hoofd van een lagere school in Naarden) het volgende: "Schaakinstructeurs met onderwijsbevoegdheid zullen voor dit probleem (aanwijzingen voor een didactische

aanpak) sneller een oplossing vinden dan mensen zonder onderwijservaring. Daar alle leerkrachten jammer genoeg nog geen schakers zijn, zal veelal de instructie gegeven worden door schakers. Voor deze mensen zou een zogenaamd onderwijzersboek (= leerlingenboek + didactische aanwijzingen) geen overbodige luxe zijn”. Niet veel later verschijnt er een instructieboekje en ook het diplomastelsel krijgt vorm: de bekende pionnen-, toren- en koningsdiploma’s vinden gretig aftrek. Anderhalf jaar na het uitbrengen van *Jeugdschaak* zijn er al 6.000 pionnendiploma’s uitgereikt en op de clubs stijgt het aantal jeugdleden zienderogen.

Natuurlijk was het ook de periode dat de ‘match van de eeuw’ tussen Fischer en Spasski werd gespeeld en schaken enorm veel media-aandacht kreeg. Dat zal voor de verdere ontwikkeling van het (jeugd-)schaak in Nederland ook een grote impuls zijn geweest, want juist in deze jaren zeventig komen er veel kampioenschappen bij. Het NK basisscholen wordt vanaf 1974 georganiseerd, terwijl dat van de middelbare scholen al bijna twintig jaar bestaat. Ook speelde mee dat de aanwas tussen de 6 en 12 jaar steeds groter werd en er al veel plaatselijke en regionale kampioenschappen voor lagere scholen werden gehouden. Ook het meisjesschaak komt steeds meer tot bloei, al blijft het vreemd dat het eerste Nederlands kampioenschap voor meisjes pas in 1976 werd gehouden, maar liefst 25 jaar na het eerste (‘algemene’) Nederlandse jeugdkampioenschap! Ten slotte worden er ook vanaf 1974 Nederlandse kampioenschappen snelschaak voor de jeugd georganiseerd, het snelschaakkampioenschap voor de meisjes is vanaf 1978 een feit. Ruim veertig jaar later lijkt er een eind aan dit kampioenschap te komen: in 2017 ging het

Tom de Ruiter, 43 jaar later, op ons Pleinfestival van 2015

niet door omdat er te weinig deelnemers waren.

In 1975 wordt in Doetinchem het eerste Open Nederlands Jeugdkampioenschap georganiseerd. Eerst in drie categorieën (tot 13-16-20 jaar), vanaf 1988 wordt er in vier categorieën (tot 12-14-16-20 jaar) gespeeld, en vanaf 2010 zijn er nog jongere categorieën (tot 8 en 10 jaar) bijgekomen. Ook de kampioenschappen tussen clubteams komen in deze periode van de grond: in 1974 de A-categorie (tot 20 jaar), in 1975 de B-categorie (tot 16 jaar), en ten slotte krijgt in 1976 de C-categorie (tot 13 jaar) haar ‘jeugdclubcompetitie’. De opzet qua competities en kampioenschappen bij de jeugd is daarmee zo goed als voltooid. Later zouden de leeftijds categorieën nog iets gewijzigd worden en kwamen er ook nog kampioenschappen voor de jongste jeugdteams.

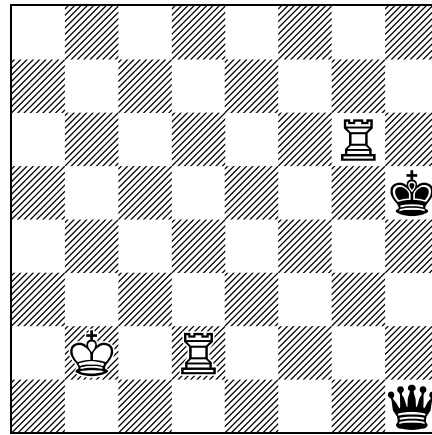
Het schoolschaak floreert in de jaren zeventig als nooit tevoren. In *Schakend Nederland* van november 1973 wordt verslag gedaan van een enquête bij lagere

scholen in de Oostelijke schaakbond (OSBO). Er bleek op veel scholen te worden geschaakt en bij vijftig scholen zelfs onder schooltijd! (Van de commissie Baudet II is dan al geruime tijd niets meer vernomen in het bondsblad). Slechts 140 van de 225 scholen die de enquête hadden teruggestuurd waren op de hoogte van het bestaan van *Jeugdschaak*. Veelal waren leerkrachten de stuwende kracht achter het schaken. De behoefte aan gerichte schaakinstructie bij de leerkrachten is groot.

Cursus schoolschaakleider

Eind 1974 komt er, in samenwerking met het ministerie van Cultuur Recreatie en Maatschappelijk werk, een cursus *Schoolschaakleider*, bedoeld voor hen die al een onderwijsakte hebben. Op 3 mei 1975 doen 27 onderwijzers examen voor deze nieuwe opleiding. In 1981 is er zelfs een landelijke examendag in Roosendaal waar een honderdtal kandidaten aan meedoet; 64 kandidaten geven een proefles aan kinderen: "Voor het vullen van de 64 klasjes reed een aantal bussen af en aan om kinderen te brengen en te halen uit Etten-Leur, Rucphen, Sprundel, Hoeven, Noordhoek, Zevenbergen, Wouw, Stampersgat en Roosendaal." (...) "In totaal waren 20 examinatoren ingeschakeld". De schaaktechnische toets was blijkbaar niet misselijk: "Dat het diploma niet cadeau gegeven wordt blijkt bijvoorbeeld hieruit dat de moeilijkste opgave eigen vaardigheid slechts door één kandidaat, de heer M.R. Wisse uit Vlissingen, gevonden werd!" Lukt het u wel om deze opgave op te lossen?

In april 1980 staat in *Schakend Nederland*: "Het aantal schaakleraren groeit gestadig. Dit is des te verheugender omdat het schaken op school onder de nieuwe wet op

Examenopgave (1981)

Wit aan zet wint. Antwoord onderaan dit artikel.

het basisonderwijs geen belemmeringen meer kent. Er wordt gestreefd om bij de in werking treding van deze wet (streefdatum 1 augustus 1983) een compleet actieprogramma gereed te hebben om daar waar mogelijk met schaken op school te starten." De commissie '*Schaken als leervak*' is in haar eindverslag minder positief: (schaaklessen op lagere school kan) "eventueel in beperkte mate wèl". In april 1980, na twaalf jaar opleidingen, zijn er 23 gediplomeerde Schaakinstucteurs A, 49 Schaakinstucteurs B, 54 jeugdschaakleiders en 118 schaakleraren. Het aantal gediplomeerden zal de jaren daarna nog fors oplopen: het opleiden van schaaktechnisch kader was duidelijk een succes geworden!

In het seizoen 1979-1980 werden er maar liefst 25.973 examens afgenomen (18.643 voor het pionnendiploma, 5.640 voor het torendiploma, 1.699 voor het koningsdiploma) waarvoor 20.917 kinderen slagen. Aan de beginnerscursus van de AVRO op

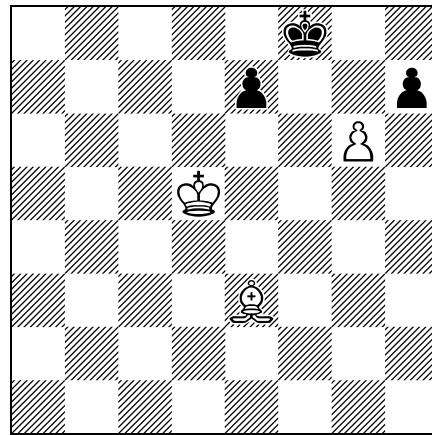
televisie doen 100.000 volwassenen én 100.000 jeugdigen mee. Hoewel de KNSB en de AVRO zeer tevreden zijn over de cursus, leidt het niet tot een enorme ledenwinst. In het *KNSB-jaarverslag* 1982 valt te lezen: “Het is jammer dat de opvang van de cursisten door de schaakverenigingen, niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.”

Jeugdblad

De plannen voor een eigen jeugdblad zijn inmiddels al enkele jaren oud, maar worden steeds concreter. Voordat het jeugdblad verschijnt, worden er vanaf januari 1974 opgaven voor de jeugd in *Schakend Nederland* opgenomen. Twee A-opgaven voor de sterkere jeugd (“Dat zijn alle meisjes en jongens die met de ogen dicht het Koningsdiploma zouden kunnen halen”) en twee B-opgaven voor de “Jongelui die hun Pionnendiploma hebben en hun Koningsdiploma nog niet”. Daarnaast nog de melding: “We spreken eerlijk af, dat de sterkere meisjes en jongens niet opsturen voor de B-opgaven”. Elke maand zijn er tien boeken te winnen. Best pittige opgaven, want ziet u de oplossingen van deze allereerste opgaven voor de jeugd in *Schakend Nederland*?

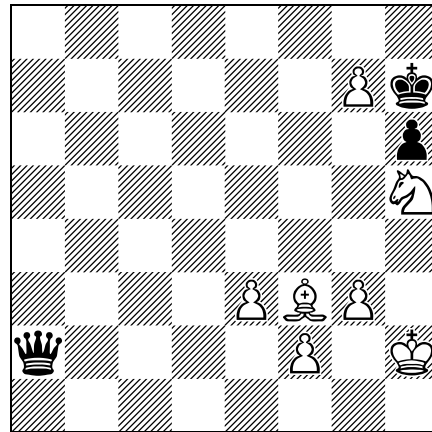
Vanaf 1 september 1976 verschijnt het jeugdblad *Jeugdschaak*, dezelfde naam als het leerboek van Withuis, voor de jeugdleden van de KNSB. In dezelfde maand verschijnt een nieuw leerboek van Berry Withuis: *Schaken voor kinderen*. Dit boek is bestemd voor de jongste jeugd (5-9 jaar), is eenvoudiger van opzet dan *Jeugdschaak*, en bevat ook veel tekeningen. Later verschijnen van de hand van Withuis nog *Juniorenschaak* (1977) en *Schaak zelf!* (1980). Deze boeken zijn bestemd voor jongeren die reeds het Koningsdiploma hebben, huisschakers,

maar ook “zwakkere klubspelers”. Hele generaties hebben met behulp van deze serie boeken leren schaken. In april 1983 heeft de

Opgave A1

Wit aan zet wint. Antwoord onderaan dit artikel.

Opgave B1

Wit aan zet wint. Antwoord onderaan dit artikel.

Vele generaties hebben met deze leerboeken van Berry Withuis leren schaken.

KNSB 34.037 leden: een historisch hoogtepunt! Het aantal jeugdleden is sinds 1970 gegroeid van 2.000 naar ruim 10.000, bijna een derde van het KNSB-ledental is inmiddels jeugdlid. (In 2018 is ledental van de KNSB weer op het niveau van 1970: 20.000 leden.)

Cor van Wijgerden

In oktober 1980 overlijdt Harry de Graaf. Als grote initiator van het Nederlandse jeugdschaak (zie de twee eerdere artikelen) zou hij trots kunnen zijn op de stand van zaken in 1980: elke regionale bond heeft één of meerdere jeugdleiders, de schaaklessen op (lagere) scholen lopen als een tierelier, kaderopleidingen zijn er in overvloed en jeugdkampioenschappen zijn er in alle soorten en maten, alleen het structureel trainen van de betere jeugd op de club en in de regio is nog een ondergeschoven kindje. Landelijke trainingen voor de topjeugd zijn er al onder bondcoach Hans Bouwmeester gekomen, maar dat was slechts een klein groepje. Trainingen per regionale bond (toen nog ‘onderbond’ genoemd) zijn nog niet standaard. Cor van Wijgerden, bondscoach sinds april 1980, maakt zich daar sterk voor, maar mist een gericht beleid van de KNSB. In januari 1985 zegt Cor in een

interview in het *Nieuwsblad van het Noorden* onder andere: “Er is geen jeugd-beleid. We hebben hier geen enkele traditie wat het trainen betreft van jeugdtalenten”. Met name het gebrek aan geld wordt als reden genoemd.

In september staat het artikel *Jeugdtraining de provincie in* in *Schakend Nederland*, waarin KNSB-bestuurslid Geurt Gijssen en Cor van Wijgerden aangeven hoe de trainingsstructuur verbeterd kan worden. Er komen steeds meer landelijke trainingsgroepen, in alle leeftijdscategorieën en ook voor de meisjes. Daarnaast worden er meer regionale trainingen opgezet en worden trainingen bij de clubs gepromoot. Van Wijgerden zelf geeft de centrale trainingen en gaat daarnaast regelmatig het land in om voorbeeldtrainingen te geven en de plannen te promoten. Rob Brunia is de bondstrainer voor de allerjongsten en weet menig talent tot volle wasdom te brengen. Eind jaren tachtig komen de eerste lesmaterialen uit van de *Stappenmethode* (zie Nieuwsbrief 93 voor het artikel *Dertig jaar Stappenmethode*) en die zal in de loop der jaren de toonaangevende schaakleermethode van Nederland worden.

Rond 1990 staat de structuur van het jeugdschaak in Nederland als een huis. Het was een lange weg van Elias Stein tot Van Wijgerden. Hopelijk hebben deze drie artikelen een goed beeld gegeven hoe het jeugdschaak in Nederland vorm heeft gekregen.

Leidraad voor deze artikelen waren berichten uit het *Tijdschrift van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond*, dat later *Schakend Nederland* ging heten. Daarnaast de persoonlijke correspondentie

van Euwe, jaarverslagen van de KNSB en literatuur uit onze bibliotheek. Een woord van dank gaat uit naar Frans Altena, die een groot deel van de research heeft gedaan.

Antwoord examenopgave (1981)

- 1.Tg7 Kh6
- 2.Tgg2 De1

(2...,Df1 komt op hetzelfde neer)

- 3.Tge2 Df1
- 4.Th2+ Kg5
- 5.Tdg2+ Kf4
- 6.Tf2+ 1-0

Antwoord opgave A1

- 1.Lh6+ Kg8
- 2.g7 Kf7

(2...,e6+ 3.Kd6! Kf7 /3...,e5
4.Ke7 e4.Kf6 8.e3 Lxe3 1-0)
4.Ke5 Kg8 5.Kf6 wint ook)

- 3.g8D+ Kxg8
- 4.Ke6 Kh8
- 5.Kf7 e5
- 6.Lg7 mat

Antwoord opgave B1

- 1.Le4+ Kg8
- 2.Ld5+ Dxd5
- 3.Pf6+ Kxg7
- 4.Pxd5 en wit wint

Eddy Sibbing, de huidige drager van de Euwering, heeft op zijn website artikelen staan die voor bestuurders, trainers, schakers en ouders nuttig kunnen zijn. In de 'kennisbank' staan artikelen over communicatie, competitie / toernooien, ledenwerving, organisatie van een (jeugd)-club, schoolschaak, training / lesgeven en voorbeelden van trainingsmateriaal.

Daarnaast heeft hij een aantal publicaties opgenomen, verdeeld over de volgende vijf categorieën: Bussums Schaakgenootschap

(artikelen over zijn carrière binnen en buiten BSG), Nieuwsbrief MEC, de Schaakkaravaan (een boekje over dit schoolschaakproject van het MEC), Schaakmagazine (artikelen over het geven van schaakles en schaaktraining) en servicepuntmedewerker (vier artikelen over zijn ervaringen als servicepuntmedewerker).

Op zaterdag 23 maart 2019 zal Eddy Sibbing een workshop in het MEC geven. Medio maart komt de aankondiging op de website.

“Max Euwe Centrum verdient meer waardering”

Bart Stam

Geurt Gijssen (84) kan bogen op een indrukwekkende carrière als arbiter en organisator. Hoewel hij sinds 2014 geen officiële functies meer heeft bij de FIDE, is de Nijmegenaar nog altijd volop betrokken bij de schaakwereld. Zo onderhoudt Gijssen talrijke vriendschappen in binnen- en buitenland, koestert hij zijn omvangrijke schaakbibliotheek en speelt hij weer competitiepartijen voor ‘zijn’ SMB (Strijdt met Beleid), waarvan hij al sinds 1956 lid is. Hij komt altijd graag in het Max Euwe Centrum, dat volgens hem ‘redelijk uniek’ is in de wereld en niet mag verdwijnen. “Helaas zijn Nederlanders niet goed in het eren van hun helden.”

Een interview met Geurt Gijssen voor de Nieuwsbrief van het Max Euwe Centrum kan natuurlijk het best beginnen met zijn persoonlijke ontmoetingen met de grand-maître, ook al zijn die niet zeer talrijk. Gijssen: “Door ons leeftijdsverschil en onze achtergrond kwamen we elkaar niet zo vaak tegen. Ik ben in 1974 arbiter geworden en in 1979 internationaal arbiter, maar toen was Euwe al weg als FIDE-president. Hij woonde in Amsterdam en reisde de hele wereld over, ik was leraar wiskunde en schooldecaan op een scholengemeenschap in Nijmegen en was in mijn vrije tijd clubschaker bij SMB, wedstrijdleider en toernooiorganisator.”

Remise tegen Euwe

Toch heeft Gijssen wel enkele interessante ontmoetingen gehad met de oud-wereldkampioen. De eerste keer was in 1958. Gijssen, destijds 24 jaar, speelde in Nijmegen een simultaanpartij tegen Euwe. Gijssen: “Er stond een dame-eindspel op het bord met ieder twee pionnen op de koningsvleugel, daarom bood ik remise aan.

Euwe reageerde nogal kribbig met: “U bent niet in de positie om mij remise aan te bieden!” Een paar zetten later bood hij echter zelf remise aan, en dat heb ik uiteraard aangenomen. Zonder iets te zeggen natuurlijk!”

De tweede ontmoeting tussen beiden dateert uit de jaren zeventig toen Gijssen inmiddels hoofdarbiter was van het Open Nederlands kampioenschap in Dieren. “Euwe zou daar de opening verrichten en samen met Willem-Jan Muhring een demonstratiepartij spelen op een bord met grote stukken. Voor de partij kwam Euwe naar mij toe en zei: “u moet maar commentaar geven bij de partij.” Waarop ik zei: “Meneer Euwe, wie ben ik om commentaar te geven bij twee spelers die toch duidelijk sterker schaken dan ik?!” “Komt u maar even mee,” zei Euwe en liet mij in een kamertje de gehele partij zien, inclusief het commentaar dat ik bij sommige zetten moest geven!” Deze fraaie remisepartij is terug te vinden in de biografie van Henneberke over Willem Jan Muhring.

Haskoning-toernooi

Iets soortgelijks speelde zich daarna af bij de Nederlandse jeugdkampioenschappen in Nijmegen, gesponsord door Haskoning. Het spreekt bijna vanzelf dat Geurt Gijssen betrokken was bij zowel de arbitrage als de organisatie van dit evenement. “We hadden net Haskoning als hoofdsponsor een set grote schaakstukken cadeau gedaan. Het leek ons wel aardig als Euwe bij de opening een demonstratiepartij zou spelen tegen Rob Hartoch, die commentator was tijdens de eerste ronde. Dus belde ik beide heren op met dit voorstel. Hartoch vond het prima, maar Euwe zei: “Ik ben niet van plan om van Hartoch te verliezen.” Toen ben ik wat gaan snuffelen en vond een Grünfeld-Indische partij die na achttien zetten geforceerd in remise eindigt. Daarmee kon de oud-wereldkampioen wel leven.”

Hij vervolgt: “Er was ‘s avonds nog een diner met onder anderen Euwe, twee directieleden van Haskoning en het organisatiecomité, onder wie ikzelf, Pater Krekelberg en Wim Viering. Een van de directieleden van Haskoning wilde blijkbaar een wit voetje halen bij Euwe, en zei tegen hem: “U hebt vanmiddag een heel aardige partij gespeeld, wilt u voor mij de zetten opschrijven?” “Dat hoeft niet,” antwoordde Euwe, en haalde het notatieformulier tevoorschijn met de zetten die ik hem had gestuurd. Dat vond ik wel heel bijzonder. Enerzijds had Euwe zijn trots, anderzijds deed hij er heel laconiek over om *en plein public* te laten zien dat het een afgesproken partij was.”

Ook al zijn zijn persoonlijke ontmoetingen met de Amsterdammer dan beperkt, Gijssen heeft een positief beeld van de oud-wereldkampioen. “Hij kon misschien een beetje nukkig zijn in de omgang, maar hij

had ook humor en was altijd correct in de omgang: afspraak was afspraak. Toen hij FIDE-voorzitter was heeft hij veel gereisd om zoveel mogelijk landen lid te maken. Hij liet zich betalen voor simultaans maar daarvan betaalde hij dan wel zijn reis- en verblijfskosten.”

Max Euwe Centrum

Gijssen vindt het dan ook volkomen terecht dat de naam van de oud-wereldkampioen sinds 1986 voortleeft in het Max Euwe Centrum. “De combinatie van schaakcentrum met een museum is internationaal redelijk bijzonder, al zijn er meer plaatsen in de wereld die iets soortgelijks hebben. Dan heb je het wel over de grote schaaklanden als Rusland, Armenië en Georgië. Zowel in Moskou als in Jerevan is een Petrosian-schaakcentrum waar dagelijks veel wordt geschaakt. Dan is er nog een groot schaakgebouw in Tbilisi, Georgië, en natuurlijk de Centrale Schaakclub in Moskou. Daar ben ik vaak geweest, ook als arbiter van de Tal Memorial toernooien. Voorts heb je in Moskou nog een bankgebouw met de Dvorkovich-zaal. Een eerbetoon aan schaakarbiter Vladimir Dvorkovich, de vader van de huidige FIDE-president, met wie ik veel heb samengewerkt. In Tallinn is een klein museum ter ere van Paul Keres en in Sint-Petersburg een soortgelijk museum voor Michail Tsjigorin. In Buenos Aires heb ik de originele speeltafel gezien van de match Capablanca- Aljechin uit 1927. Dan heb je natuurlijk nog de Hall of Fame in Saint-Louis, maar daar ben ik nooit geweest.”

Gijssen heeft lovende woorden voor de omvangrijke bibliotheek van het Max Euwe Centrum en de activiteiten die er worden

georganiseerd, zoals de halfjaarlijkse boekenbeurs en dito borrel voor sponsors en genodigden, de trainingen en de boekpresentaties. Typerend voor ons land vindt hij wel dat het MEC moeite heeft om de begroting rond te krijgen, zeker nadat de gemeente Amsterdam in 2016 besloot om de jaarlijkse subsidie te schrappen. Gijssen: “We zijn geen land dat zijn helden eert. Dat is jammer want het MEC voorziet wel degelijk in een behoefte. Kijk maar eens in het gastenboek hoeveel buitenlandse bezoekers er komen.” Helaas heeft de Nijmegenaar ook geen kant-en-klare oplossing paraat voor de financiële perikelen. “Het aantal georganiseerde schakers loopt al jaren terug, dus ook uit die hoek valt minder steun te verwachten. Je moet een of andere mecenas of grote sponsor hebben die bereid is het Max Euwe Centrum te helpen.”

Boegbeeld nodig

Wat volgens hem ook meespeelt is dat Nederland momenteel geen topspeler heeft die speelt om de wereldtitel, zoals Jan Timman in de jaren tachtig en negentig. “Anish Giri is natuurlijk een heel sterke speler, maar hij staat momenteel vijfde op de wereldranglijst. In de glorie-dagen van Timman kreeg schaken veel meer aandacht op radio, televisie en in de dagbladen. Het scheelde natuurlijk ook dat er destijds nog geen internet was.” Toch is Gijssen ervan overtuigd dat in Nederland de belangstelling voor schaken weer zal toenemen als een landgenoot om de wereldtitel gaat spelen: “Kijk maar wat er in Noorwegen is gebeurd dankzij Magnus Carlsen.”

Het moge duidelijk zijn, Geurt Gijssen volgt de ontwikkelingen in de nationale en internationale nog altijd op de voet, ook al

heeft hij geen officiële functies meer bij de FIDE en de KNSB. Tegenwoordig is de Nijmegenaar druk in de weer met het catalogiseren én uitbreiden van zijn omvangrijke schaakbibliotheek. Verder speelt de oud-wiskundeleraar sinds een aantal jaren weer met veel plezier in het vriendenteam van SMB 3. “Ik ben al lid sinds 9 september 1956. Dat is net geen record want er is iemand die zich een dag eerder heeft aangemeld!” Mede door de achttien jaar als bestuurslid, mag Gijssen zich erelid noemen van Strijdt met Beleid. Deze onderscheiding bezit hij ook van de KNSB en van de Britse scheidsrechtersbond. Al eerder werd Gijssen benoemd tot lid van verdienste van de KNSB.

Schaker, organisator én arbiter

In zijn jeugd was Geurt Gijssen een talentvol schaker. “Als kind van Nederlandse ouders ben ik opgegroeid in Emmerich, waar mijn vader directeur was van een Nederlandse tabaksfabriek. Na het bombardement van oktober 1944 is ons gezin tijdelijk geëvacueerd naar het Ruhrgebied. Daar heb ik schaken geleerd.”

Na de Tweede Wereldoorlog pakt Gijssen het schaken echt op als het gezin in Rotterdam is neergestreken: “Op het Marnix Gymnasium had ik een wiskundeleraar die tevens een enthousiast clubschaker was. Via hem, en een instuif van de Gereformeerde Kerk, ben ik eerst lid geworden van schaakclub Denk en Zet en in 1950 van Kralingen, tegenwoordig SO Rotterdam. In 1952 werd ik tweede bij de Rotterdamse jeugdkampioenschappen achter Dick van Geet.” Toen de familie Gijssen dat jaar naar Nijmegen verhuisde, werd Geurt eerst lid van WST en vervolgens van UVS, waarvan hij tweemaal clubkampioen werd. “Hierdoor mocht ik

meedoen aan het kampioenschap van Nijmegen. Zo kwam ik in contact met SMB.”

In de loop der jaren ontdekte Gijssen dat het organiseren van toernooien hem ook erg aansprak. “Ter ere van het 125-jarig bestaan organiseerde SMB in 1974 een groot rapidtoernooi. Samen met Wim Viering heb ik tien jaar de organisatie gedaan. Toen mij werd gevraagd de indeling te maken voor het Nijmeegs kampioenschap, heb ik mij verdiept in het Zwitsers systeem. Deze kennis heb ik gebruikt om samen met Wil Haggenburg het zogeheten Dutch System te ontwikkelen. Dit vormt nog altijd de basis voor de indeling van Zwitserse toernooien.”

Internationale doorbraak

In 1974 volgt Gijssen een korte spelregelcursus van de KNSB. Nadat hij voor dit examen is geslaagd, is hij nationaal schaakarbiter, hoewel deze titel pas later officieel is ingevoerd. Vanwege zijn baan als wiskundeleraar en schooldecaan op de Nijmeegse Scholen Gemeenschap is hij vooral actief in schoolvakanties. Zo is hij hoofdarbiter bij zowel de Open Nederlandse Kampioenschappen in Velp/Dieren als de Europese jeugdkampioenschappen in Groningen. Vanaf 1979 mag Gert Gijssen zich internationaal arbiter noemen, mede dankzij de ervaring die hij opdoet tijdens de IBM-toernooien in Amsterdam.

Zijn internationale doorbraak komt in 1983. Gijssen: “Dat jaar waren de Europese teamkampioenschappen in Plovdiv, Bulgarije. Teamcaptain Frans Kuijpers was verhinderd en de KNSB vroeg mij of ik hem wilde vervangen. Toevallig was Jan Rennings van het Interpolis Schaaktoernooi ook in Plovdiv. Hij zocht nog een arbiter

voor de komende editie en zo ben ik van 1983 tot met 1994 arbiter en hoofdarbiter (sinds 1991, BS) geweest in Tilburg.”

Tijdens het Nederlands kampioenschap van 1985 kwam de Nijmegenaar in contact met Bessel Kok die hem vroeg als hoofdarbiter van de SWIFT-toernooien. Al deze ervaring leidde uiteindelijk tot zijn aanstelling als hoofdarbiter bij de WK-matches tussen Karpov en Kasparov in 1987 (Sevilla) en 1990 (New York/Lyon). De Nijmegenaar denkt met veel plezier terug aan deze krachtmetingen. Vol trots laat hij een gesigneerd boek zien van Kasparov.

Karpov-Kasparov

Geurt Gijssen vindt niet alleen dat een goede arbiter de spelregels tot in de puntjes moet beheersen én naleven, hij moet ook over een aantal karaktereigenschappen beschikken. “Een wedstrijdleider moet diplomatiek zijn, op de achtergrond blijven en goed kunnen anticiperen. En hij moet veel tijd besteden aan de voorbereiding, zoals de verlichting, het podium en het materiaal. Een arbiter moet zich altijd realiseren dat hij er is voor de spelers, en niet omgekeerd!”

Het respect dat hij bij de topspelers en organisatoren afdwong, leidde ertoe dat Gijssen hierna nog veel matches en toernooien om het wereldkampioenschap mocht leiden. Naast de duels tussen Karpov en Kasparov beschouwt hij de knock-out toernooien van Groningen/Lausanne (1997/1998) en Las Vegas (1999) als hoogtepunten in zijn carrière. Tijdens de tweekamp Timman-Karpov in 1993 was Gijssen hoofdorganisator van het Nederlandse deel en zorgde hij voor goede condities in Zwolle, Arnhem en Amsterdam.

Natuurlijk heeft Gijssen niet alleen goede herinneringen als wedstrijdleider. “Ik heb er nog steeds de pest in dat ik tijdens het Tal Memorial in 2006 ten onrechte een remiseclaim heb gehonoreerd van Carlsen tegen Morozevich. Het was weliswaar driemaal dezelfde stelling, maar niet met dezelfde speler aan zet. Ik was trouwens de eerste die binnen twee minuten ontdekte dat er iets niet klopte, maar Morozevich was toen helaas al verdwenen.”

Matige spelregelkennis

In zijn lange carrière als arbiter heeft Gijssen de spelregels flink zien veranderen. “Hoewel er voortdurend kleinere aanpassingen zijn geweest, beschouw ik het afschaffen van afgebroken partijen, de digitale klokken en nieuwe bedenktijden met een bonus per zet als het meest ingrijpend.”

Tot zijn spijt constateert hij dat het matig gesteld is met de spelregelkennis van de meeste schakers. “Topschakers kennen de regels over het algemeen wel, maar ook bij hen zie je soms de vreemdste dingen. Bijvoorbeeld spelers die in rapidpartijen de klok van de tegenstander ingedrukt houden bij een omgevallen stuk.” Hij vervolgt: “Vrijwel niemand kent de 75-zettenregel die een paar jaar geleden is ingevoerd. Deze houdt in dat een partij altijd remise is als er 75 zetten lang geen pion is verzet en een stuk is geslagen, ook als beide spelers het niet zien. De arbiter mag dan ingrijpen.” Hetzelfde geldt als in een partij vijfmaal dezelfde stelling is bereikt, met dezelfde speler aan zet en dezelfde mogelijkheden. Voorts zijn er talloze kleinere aanpassingen geweest, zoals het uitvoeren van een promotie en het verplicht noteren van een remiseaanbod. Gijssen: “De FIDE stelt elke vier jaar nieuwe spelregels vast, maar vrijwel

niemand weet dat. Het zou goed zijn als alle KNSB-leden de nieuwe regels toegestuurd krijgen. Meer cursussen of informatie-avonden lijken mij ook geen overbodige luxe.”

Een fenomeen waarover Gijssen zich grote zorgen maakt, is het gebruik van elektronische hulpmiddelen in de toernooizaal. “Om schaken eerlijk te houden moeten we daar hard tegen optreden. Daarom ben ik voor een streng sanctiebeleid bij het ongeoorloofd gebruik van mobiele telefoon, tablet of wat dan ook. Het zou goed zijn als de nationale bonden en de FIDE veel strenger gaan controleren en samen een internationale zwarte lijst van fraudeurs aanleggen. Desnoods moeten we alle spelers maar controleren met een metaaldetector. Het zijn draconische maatregelen maar het kan niet anders.” Overigens denkt Gijssen dat minder dan 0,1 procent van alle wedstrijdsschakers fraudeert. “De overgrote meerderheid wil eerlijk winnen. Ik denk dat in de top honderd sowieso niemand zich hieraan schuldig maakt.”

Indrukwekkende schaakbibliotheek

Een bezoek aan Geurt Gijssen is niet compleet zonder rondleiding in zijn indrukwekkende schaakbibliotheek. Zelf schat hij het aantal boeken en tijdschriften op zo’n negenduizend. Hiermee heeft hij in Nederland één van de grotere particuliere collecties. Trots is hij bijvoorbeeld op de complete verzameling publicaties van Harrie Grondijs, maar ook op het omvangrijke toernooiboek *Chess Tournaments 1851-2005* van Jan van Reek. “Er zijn maar enkele exemplaren van dat boek gedrukt!” Hij beschikt voorts over unieke correspondentie van onder anderen Euwe en Capablanca. Deels verkregen op veilingen,

maar vooral door zijn uitgebreide vrienden-
netwerk in de internationale schaakwereld.
Daarnaast bezit hij veel schaaktijdschriften
uit lang vervolgen tijden, zoals de *Wieneren
Deutsche Schachzeitung*.

Gijssen heeft ook veel partijnotaties laten
inbinden. “Ik ben daarmee begonnen tijdens
het IBM-toernooi van 1980. Jenny Withuis
van de persdienst gooidde ze weg als zij klaar
was met het bulletin. Dat vond ik jammer en

daarom heeft zij ze voor mij weer uit de
prullenbak gevist. Sindsdien heb ik altijd
gevraagd wat de organisator deed met de
notatieformulieren. Als het antwoord was
‘niets’, vroeg ik of ik ze mocht hebben. Zo
heb ik van veel toernooien en matches
waarbij ik aanwezig ben geweest, de
notatieformulieren laten inbinden. Voorts
heb ik van alle wereldkampioenen, behalve
van Steinitz, de handtekeningen!”

Geurt Gijssen

*Op zaterdag 18 mei 2019 zal Geurt Gijssen een lezing in het MEC geven. Daarin komt een
aantal bijzondere en interessante momenten uit zijn carrière als internationaal toparbiter aan
bod. Volg onze website voor meer informatie hierover.*

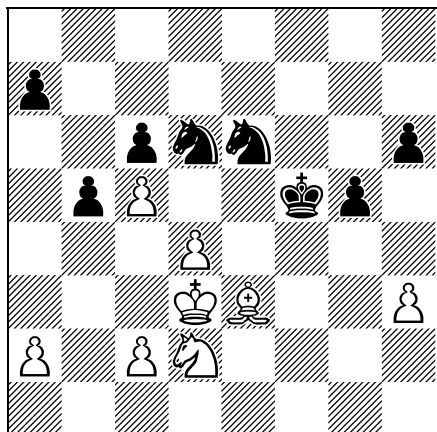
Capablanca in Nederland

Symon Algera

Bijna een eeuw geleden neemt de Cubaan José Raúl Capablanca de wereldtitel schaken over van de Duitser Emanuel Lasker. Volgens sommigen gebeurt dat in 1920, volgens anderen een jaar later. Beiden hebben gelijk. Het gaat hier om een curieuze episode uit de schaakgeschiedenis, met een sleutelrol voor Nederland. De Cubaan komt in die periode vaker in Nederland dan hem lief is.

Eerste contacten met Nederland

José Raúl Capablanca wordt in 1888 in Havanna geboren. De Cubaan die altijd goed gesoigneerd en modern gekleed is, maakt in 1910 zijn eerste reis naar Europa. Hij heeft dan al zijn eigen *Chess Magazine* en noemt daarin bij terugkomst één schaker die hem bij zijn bezoek aan ons land in het bijzonder is opgevallen. Dat is de jonge student Pierre Joseph Henry Baudet, die hij een zeer talentvolle schaker noemt en vele schaaksuccessen voorspelt. In Nederland speelt hij simultaan matches tegen schaakverenigingen aan 25 borden. Na met 25-0 van Middelburg te hebben gewonnen, volgt de match tegen DD uit Den Haag, dat een sterk team weet op te stellen. Het wordt 21-4 voor de Cubaan. *De Telegraaf* van 9 september 1911 doet verslag van de partij die de twintigjarige Baudet, in een fraai eindspel, van Capablanca wint.

José Raúl Capablanca - Pierre Joseph Henry Baudet (na 38.c5)

38...Pc4! 39.Pxc4 bxc4+ 40.Kxc4 Ke4 41.Lf2 Pf4 42.h4 g4 43.h5 Kf3 44.Lg1 g3 45.Kb3

Ke4 46.c4 Pxf5 47.d5 Pf6 48.dxc6 Pe8 49.c7 Pxc7 50.c6 h5 51.Lxa7 Ke5 52.Lb6 Kd6 53.Ld4 h4 54.Lf6 h3 0-1

Hij zou deze Baudet, tien jaar later, nog vaak tegenkomen...

Lunch bij de penningmeester

In november 1919, krijgt de Cubaan een uitnodiging van de *Nederlandsche Schaakbond* om naar Nederland te komen om te praten over een match om het wereldkampioenschap schaken tegen Emanuel Lasker, die de titel dan al een kwart eeuw in zijn bezit heeft. De Duitser verbleef in die tijd langdurig in ons land. José Raúl gaat graag op de uitnodiging in en arriveert 20 januari 1920 in Rotterdam. De heren worden getrakteerd op een lunch bij de penningmeester van de *Schaakbond* thuis,

in den Haag, waarbij niet alleen het hele bestuur aanwezig is, maar ook anderen zoals de Hongaarse meester Richard Réti, die toen in Nederland woonde. De lunch en de besprekingen worden gedetailleerd beschreven in het *Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond*.

De Nederlanders doen hun uiterste best om het hun gasten naar de zin te maken. Er is echter geen agenda en ook geen duidelijke strategie om de match naar ons land te halen. Na de lunch wordt voorgesteld om de combattanten een wandeling te laten maken om elkaar eerst wat beter te leren kennen. De heren nemen ruim de tijd. Bij een tussenstop in de Cubaanse legatie krijgt der Meister een grote Havana aangeboden, een geste die de fervente sigarenroker zeer waardeert. De schakers komen pas tegen zessen weer terug, waar de achterblijvers al uren gespannen zitten te wachten. Alleen de voorzitter Mr. J.J. Belinfante was vertrokken, hij was een vooraanstaand politicus en moest voor zijn werk weer naar het Binnenhof. Als iedereen weer zit, delen de schaakmeesters aan de verbouwereerde bestuursleden mede dat ze er al uit zijn. Ze gaan een match om het wereldkampioenschap spelen, met een prijzengeld van minimaal 8.000 dollar (in Nederlandse documenten wordt gesproken over 25.000 gulden). De zittende wereldkampioen kan het geld goed gebruiken, want hij had zijn hele vermogen in Duitse oorlogsobligaties gestoken en daar was inmiddels niets meer van over. Het geëiste prijzengeld blijkt voor Nederland volstrekt onhaalbaar, de ontzuivering is groot. Een dag later worden in een Haags hotel de wedstrijdvoorwaarden vastgelegd. De match zal weliswaar niet in ons land worden gespeeld, maar zoals zal blijken, is hiermee de rol van Nederland nog lang niet

Capablanca en Euwe in 1931

uitgespeeld. De wereldschaakbond *FIDE* bestond nog niet. Die werd pas een paar jaar later opgericht; onze landgenoot Mr. Alexander Rueb wordt de eerste voorzitter en zal dat lang blijven.

Met Capablanca naar het Concertgebouw

De gastheren hebben voor de schakers een uitgebreid sociaal programma opgesteld. W.A.T. Schelfhout (WATS), de vaste schaakjournalist van *De Telegraaf*, krijgt de zorg voor Capablanca. Deze had aangegeven dat hij een groot liefhebber van muziek was en daarom wordt voor hem gekozen voor een concert van Mengelberg in het Concertgebouw. De beschrijving van dat bezoek door Schelfhout in *De Telegraaf* is vermakelijk. Hij schrijft eerst dat Lasker niet is uitgenodigd omdat hij "... van fijne muziek evenveel genoeg beleefde, als van een vals draaiorgel...". Hij vervolgt: "Met veel moeite wist ik nog twee plaatsen machtig te worden op de tusschengallerij, waar de accoustiek prima maar het gezicht op het podium slechts middels een periscoop mogelijk was. Alleen de tuba en een paar Engelschen hoorns waren nog te zien. Maar veel indruk maakte dat niet op onzen gast. ... in gespannen verwachting observeerde ik

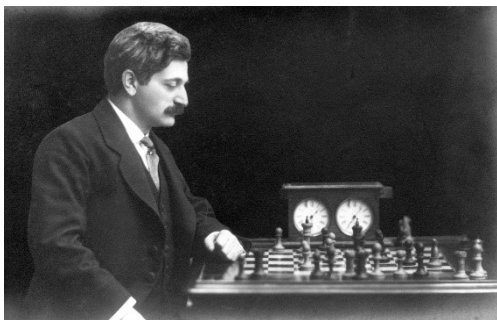
den Cubaan verwachtende, dat hij tekenen van welbehagen kenbaar zou maken. Maar helaas. Noch Tschaikowski, noch de violist scheen hem bijzonder te imponeren. To sweet, meenden we te verstaan. Dat was het laatste wat we tot de pauze nog van hem hoorden, want onder de canzonetta sliep hij zachtens in. Toen het vivace werd in gezet, begon hij zelfs merkbaar te snurken ...”. Het verslag van Schelfhout gaat nog verder. Zo verhaalt de Cubaan over een wonderkind van acht jaar uit Amerika dat goed kan schaken, zijn naam is Samuel Reshevski.

Lasker komt steeds terug op gemaakte afspraken

De schakers verlaten Nederland met een principeovereenkomst voor een match om het wereldkampioenschap en de afspraak om een sponsor te zoeken voor een prijzengeld van minimaal 8000 dollar. In Europa was dat, zo kort na de wereldoorlog, niet zo eenvoudig. Bovendien had Lasker zich met zijn ‘pro-Duitse’ artikelen in veel landen niet geliefd gemaakt. Capablanca gaat enthousiast aan de slag en vindt in Cuba een rijke suikerboer, die een prijzengeld van 20.000 dollar voor een match in Havanna wil doneren.

Lasker doet niets aan de match en is met heel andere zaken bezig, zoals blijkt uit een advertentie in *De Telegraaf*. In deze advertentie, die betaald is door een aantal speelgoedzaken uit de Kalverstraat, is te lezen is dat “Dr. Lasker” op 17 juni in *Hotel Parkzicht* in Amsterdam een demonstratie zal geven van het door hem bedachte nieuwe denkspel Laska. Dat gebeurt en direct na afloop op de avond van 17 juni 1920 schrijft de Duitser in een brief aan zijn vrouw, dat hij afstand van de wereldtitel gaat doen, zonder het spelen van een match. Een dag later

informeert hij Capablanca en feliciteert hem met zijn wereldtitel. Als deze het bericht telegrafisch ontvangt is hij totaal verrast; dat was zijn bedoeling niet, want hiermee zou er geen match komen en ook geen 20.000 dollar. De brief van Lasker bereikt snel de internationale pers en Capablanca wordt, vooral in Amerika gevierd als de nieuwe wereldkampioen schaken. De Cubaan gebruikt de eerste gelegenheid om naar Nederland te komen, monstert aan op het stoomschip *Rotterdam* en arriveert op 2 augustus in de gelijknamige stad. Hij had Lasker al eerder geïnformeerd dat hij uitsluitend in ons land met hem wilde praten, en zeker niet in Duitsland (een plaats in Nederland, dicht bij de Duitse grens, was ook goed ...) en als de Duitser op zijn beslissing terug zou komen, dan zou hij de wereldtitel direct weer terugkrijgen. In Den Haag vinden langdurige gesprekken plaats, waarbij Lasker door Haagse schakers en vooral Baudet wordt aangemoedigd om toch een match te gaan spelen. De besprekingen met Lasker verlopen moeizaam, hij heeft grote twijfels over de garanties voor het prijzenfonds van 20.000 dollar. Uiteindelijk komt Lasker terug op zijn besluit om niet te spelen. Hij lijkt meer belangstelling te hebben voor het prijzengeld dan voor de wereldtitel, want hij geeft aan dat hij ongeacht de uitslag van de match afstand zal doen van de wereldtitel. Geheel volgens afspraak geeft Capablanca, na 53 dagen, de wereldtitel weer aan de Duitser terug en gaat door met de het regelen van de details van een match. De geschiedenis zal zich herhalen. Lasker wordt steeds achterdochtiger en heeft steeds weer twijfels over de garanties uit Cuba en eind 1920 geeft hij tot grote ergernis van vele schakers, wederom te kennen dat hij afziet van een match en weer, voor de derde keer dat jaar,

Capablanca's grote rivaal, Emanuel Lasker

komt Capablanca naar Nederland om te redden wat er te redden is. Weer wordt aan Nederland gevraagd om te bemiddelen en weer komt Lasker terug op zijn weigering.

Baudet als bemiddelaar

Pierre Joseph Henry Baudet, die inmiddels een gerespecteerde hoogleraar wiskunde en topschaker van Nederland is geworden, speelt een sleutelrol bij de besprekingen. Deze Baudet, de overgrootvader van de politicus Thierry Baudet, is een veelzijdig man, naast wetenschapper is hij ook musicus, hij speelt cello en piano, spreekt vele talen, waaronder Russisch en is ook nog één van de beste Laskaspelers van ons land. De professor is de boezemvriend en vertrouwenspersoon van Lasker en hij kent ook Capablanca al vele jaren goed. Zijn betrokkenheid wordt duidelijk in de terugkerende en vaak ruzieachtige discussies over de garantiestelling van 20.000 dollar. Lasker beweert dat die er helemaal niet is, terwijl Capablanca aangeeft dat hij die niet alleen naar diens huisadres in Berlijn heeft gestuurd, maar ook een afschrift daarvan naar het huisadres van professor Baudet in Nederland. Lasker had gevraagd om zijn post ook naar het huisadres van Baudet te sturen, omdat hij

vermoedde dat die in Berlijn door onbevoegden werd bekeken. Als Capablanca bij de besprekingen concreet vraagt wat er is gebeurd met de kopie die hij naar Baudet heeft gestuurd, moet het kamp Lasker hierop, volgens de verslagen enigszins beschaamd, het antwoord schuldig blijven.

Ook in de jaren daarna hebben de beide schaakmeesters nog vaak over deze documenten gediscussieerd. In de internationale pers ligt de sympathie duidelijk bij de Cubaan. In Nederland is dat minder duidelijk, maar dat heeft wellicht te maken met *De Telegraaf*, waarin Lasker een vaste schaakrubriek heeft (die volgens boze tongen door Schelfhout werd geschreven). De rol van Baudet bij de besprekingen moet waarschijnlijk niet worden onderschat. Zonder hem was er wellicht nooit een match tussen Capablanca en Lasker geweest.

Capablanca weer wereldkampioen

Uiteindelijk gaat Lasker weer overstag en hij accepteert de condities voor een match in Havana. Die match verloopt desastreus voor hem, zijn lichamelijke conditie is slecht, zeker voor het warme weer in Havana en hij is niet in vorm. Baudet geeft hem ter voorbereiding, voor de bootreis naar Cuba, nog zijn eigen *Bilguer* (de toenmalige schaak-bijbel) mee, maar ook dat mocht niet baten. Capablanca wint afgetekend. Zo verkrijgt Capablanca voor de tweede keer in korte tijd de wereldtitel. Daarna komt hij nog regelmatig naar Nederland, maar niet zo vaak als in het hectische jaar 1920, toen hij ons land driemaal bezocht en ook nog 53 dagen wereldkampioen schaken was. Baudet sterft later dat jaar op 24 december, op dertigjarige leeftijd, twee dagen voor het eerste nationale Laskakampioenschap, waarvoor hij de drijvende kracht was geweest.

Eindspel in het zelfde ziekenhuis

Capablanca overlijdt 8 maart, op 53-jarige leeftijd, in het Mount Sinai Hospital in New York. Hij was daar naar toe gebracht na een hersenbloeding in de Manhattan Chess Club, waar hij naar een schaakpartij stond te kijken. Eén jaar eerder was zijn grote rivaal Lasker, 72 jaar oud, in hetzelfde ziekenhuis overleden. De eens zo trotse Duitser stond daar geregistreerd als “care patient”, dat stond voor armlastigen die niets hoefden te betalen. Lasker had de laatste jaren van zijn leven in New York gesleten met het geven van wat schaak-en bridgelessen, net genoeg om het hoofd boven water te houden. Het levenseinde van de beide wereldkampioenen doet denken aan de slotakte van een noodlotsdrama. De mannen die ooit zo moeilijk bij elkaar te brengen waren, blazen kort na elkaar, ver van hun geboortegrond,

op dezelfde plaats, hun laatste adem uit. Ze spelen hun eindspel binnen de muren van het zelfde ziekenhuis, maar niet achter het schaakbord en niet tegen elkaar.

De Cubaanse wereldkampioen werd later onder zeer grote belangstelling in Havanna begraven en de Duitse wereldkampioen, ver van zijn heimat, in alle stilte in New York.

Belangrijkste bronnen: Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond, vele oude kranten vooral De Telegraaf, American Chess Bulletin, De grote Lasker-biografie: Emanuel Lasker: Denker Weltenburger Schachweltmeister 2009, Edward Winter, Capablanca Chess Magazine. Reti in Nederland (MEC Nieuwsbrief juni 2017) en Lasker in Nederland (MEC Nieuwsbrief december 2017), beide van Symon Algra

DGT3000

**De professionele schaakklok
voor de serieuze schaker**

www.dgt.nl

Musicerende grootmeesters **Schaken en muziek (5)**

Minze bij de Weg

De serie *Schaken en muziek* loopt op zijn einde. We hebben schaken in opera, ballet en musical behandeld. Daarna volgde schaken in orkestmuziek en kamermuziek en schaken in de elektronische muziek. Schakende musici kwamen voorbij en in deze laatste aflevering gaat het om musicerende schakers. Bekende schakers uiteraard, want wat zich in de huiskamers afspeelt zullen we nooit achterhalen.

Mark Taimanov

Als we het over musicerende schakers hebben, valt als eerste de naam van Mark Taimanov. Schakers weten dat hij een sterke grootmeester was. Hij bracht vele toernooien op zijn naam, was kampioen van de Sovjet Unie en speelde twee keer mee in de kandidatenmatches. Maar hij was ook een

uitermate begaafde pianist met een glanzende loopbaan. Toen Philips een serie platen uitbracht met de titel *Great pianists of the 20th century* zat daar ook een plaat bij van Mark Taimanov met zijn pianopartner en latere levenspartner Ljubov Bruk. Kortom, een dubbeltalent.

Taimanov begon als muzikant, en zoals gebruikelijk bij talentvolle kinderen was hij er snel bij. In 1937, hij was toen elf, kreeg hij de hoofdrol aangeboden in een film over muzikaal begaafde kinderen. Daarvoor moest hij wel leren vioolspelen, maar ach. De film had volgens Taimanov groot succes en werd ook buiten de Sovjet-Unie vertoond. In datzelfde jaar 1937 werd in Leningrad het pionierspaleis geopend, waar kinderen met talent de kans kregen zich op verschillende terreinen te ontwikkelen. Mark Taimanov was door zijn film onder de aandacht gekomen en mocht ook kiezen. Het werd schaken, en de rest is geschiedenis zou je kunnen zeggen.

Taimanov heeft zijn twee carrières naast elkaar altijd beschouwd als een verrijking. Ging het op het ene terrein even wat minder, dan had hij altijd de andere bezigheid om

zich op te peppen. En het leverde hem, naar eigen zeggen, een veel interessanter leven met een veel gevarieerdere vriendenkring op dan wanneer hij zich op een van beide gebieden had geconcentreerd. Overigens viel het hem wel op dat zijn muzikale vrienden veel meer belangstelling hadden voor de schaakwereld dan omgekeerd. Zijn topschakers toch een beetje monomaan?

Toen hem werd gevraagd naar het verband tussen schaken en muziek gaf Taimanov in het Duitse blad *Kat* het volgende antwoord. “In mijn ogen bestaat er een diepgravend verband. Beide hebben een band met elkaar door het scheppingsproces en de creatieve ontplooiing. Het belangrijkste, zowel bij musici als schakers, is echter de betekenis van fantasie, het vermogen om niet sjabloneachtig te denken, spontaan te improviseren en de kunst om diepe strategische plannen te maken.”

Taimanov liet zich er in datzelfde interview toe verleiden wereldkampioenen met componisten te vergelijken. Dat leidde tot koppels als Steinitz Bach, Lasker Beethoven, Capablanca Mozart, Aljechin Rachmaninov, Botwinnik Wagner, Smyslov Tsjaikovski, Tal Mozart en Paganini, Petrosjan Czerny, Spasski Chopin en Debussy, Fischer Liszt, Karpov Prokovjev en Kasparov Sjostakovitsj.

Wie ontbreekt er in dat rijtje? Juist, Euwe. Die was volgens Taimanov een wetenschapper, wiskundige en een rationeel intellectuele persoonlijkheid waarbij bij hem niet een kunstzinnige en emotionele associatie opkwam.

Vasily Smyslov

Als pianist heeft Taimanov regelmatig een collega grootmeester begeleid: Vasily

Smyslov. Deze voormalige wereldkampioen heeft ook bijna de kans op twee carrières gehad. In 1950, hij was toen al grootmeester, deed hij als bariton auditie bij het befaamde Bolsjoj-theater in Moskou, en werd hij bijna aangenomen. Hoe het met zijn schaken verder zou zijn gegaan als hij op de planken terecht was gekomen is niet te zeggen. Vast niet zo goed als nu. Maar nu hij niet werd aangenomen kreeg het schaken de voorrang. In 1954 speelde hij een tweekamp om de wereldtitel tegen Botwinnik gelijk, drie jaar later versloeg hij dezelfde speler alsnog en werd hij wereldkampioen.

Net als Taimanov heeft Smyslov zich uitgelaten over de relatie tussen schaken en

Smyslov

muziek. “In de muziek bewonder ik de klassieken, in het bijzonder de vocale. Ik houd van klassieke opera en klassieke romantiek. In dergelijke muziek zie en voel ik het streven van de componist zijn ideeën op een eigen, unieke wijze uit te drukken. Echte schoonheid en harmonie, spontaniteit en elegantie, de foutloze intuïtie van de kunstenaar, absoluut meesterschap over de techniek en er juist daardoor compleet onafhankelijk van zijn – dat is mijn ideaal. Ook in het schaken ben ik een sterk aanhanger van de klassieke helderheid van denken. Een partij zou moeten gaan over het zoeken naar de waarheid en een overwinning zou een demonstratie van de juistheid daarvan moeten zijn. Geen fantasie hoe rijk ook, geen techniek hoe meesterlijk ook, geen doordringen in de psychologie van de tegenstander hoe diep ook, kunnen van een schaakpartij een kunstwerk maken als deze kwaliteiten niet tot het hoofddoel leiden – het zoeken naar de waarheid.”

Lajos Portisch

Een andere voormalige topspeler, Lajos Portisch, was eveneens bariton. In tegenstelling tot Smyslov heeft hij echter nooit op de rand van een professionele zangloopbaan gestaan. Hij werd weliswaar met muziek opgevoed, speelde al vroeg viool en hield ervan te zingen, maar omdat hij in een kleine Hongaarse stad opgroeide, zat echte les er niet in. Zijn eerste zanglessen kreeg hij pas toen hij naar Boedapest verhuisde, maar omdat hij vroeg als schaker doorbrak hield hij daar op zijn achttiende mee op. Pas in 1985, toen hij 48 was en zich realiseerde dat hij nooit wereldkampioen zou worden, begon hij alsnog serieus zang te studeren. Zijn zwaartepunt lag bij het klassieke liedrepertoire, met een voorliefde voor het Duits-talige werk van Schubert en Schumann.

In tegenstelling tot Smyslov beschouwde Portisch het schaken niet in de eerste plaats als kunst maar als sport. “In het schaken telde de overwinning voor mij altijd als eerste”, heeft hij gezegd. “Ook als een partij een grote fout bevat ben je tevreden als je wint.” Maar een parallel zag hij ook. “In het schaken ben ik een vechter en mijn krachtige stem is geschikt voor opera’s van Wagner – ik ben om het zo te noemen een Wagner-bariton.”

Zijn late zangstudie heeft overigens alsnog tot openbare optredens geleid, onder andere in de kleine zaal van de Hongaarse opera. Ook bij schaaktoernooien heeft Portisch, net als Smyslov, wel eens gezongen. In Nederland werd hij dan soms op de piano begeleid door Hans Bouwmeester, ook een liefhebber van klassieke muziek.

Hans Bouwmeester

Ongetwijfeld zitten er nog meer begaafde musici onder de topschakers. We noemen nog een, de Israëlische grootmeester Emil Sutovski. Ook hij is bariton, bijna bas, en hij heeft regelmatig concerten gegeven. Je vraagt je wel af of er zich geen tenoren onder de topschakers bevinden.

En verder? We weten het niet. Duidelijk is echter wel dat de schaakwereld heel wat mensen telt die creatief zijn op een ander terrein. Misschien is dat een onderwerp voor een nieuwe artikelenreeks.

Vorig jaar verscheen een boek over schaken en muziek: *Achilleas Zographos: Music and Chess. Apollo meets Caissa. Russell Enterprises, 224 blz. Prijs € 24.95.*

In de digitale nieuwsbrief van september van het MEC verscheen een bespreking.

Het boek is onder meer te koop bij de Schaak en Gowinkel Het Paard en verzendboekhandel De Beste Zet.

ADVERTENTIE

Bart Stam
Freelancejournalist

020 - 64 77 252
06 - 151 478 98

bartstam@ziggo.nl
@bartRstam

.....
havens | scheepvaart | schaken | techniek

Caruana, Carlsen en andere lezenswaardige boeken

Florian Jacobs

Alexander Kalinin: Fabiano Caruana, New In Chess, 2018, 208 blz. € 19,95.

Kijk, dit is nu een goed boek dat op een goed moment uitkomt. Een kleine schaakbiografie van misschien wel de beste schaker van de wereld (als ik dit schrijf, moet de match nog beginnen). Kalinin wisselt biografische informatie af met instructieve partijen, die hij thematisch heeft geordend. De lezer wordt zodoende op al zijn wenken bediend: hij leert Caruana kennen, kan enige beroemde partijen van hem naspelen en steekt zelf ook nog flink wat op van de helder geanalyseerde modelpartijen in de laatste hoofdstukken. Wat een principiële, zowel klassiek als modern geschoolde schaker is Caruana toch! Een enorm welkom boek.

Tibor Karolyi: Endgame Virtuoso Magnus Carlsen, New In Chess, 2018. 272 blz. € 24,95.

Een magistraal boek. In een plezierige stijl, met vooral oog voor technische nuances en mooie zetten, gaat Karolyi de opvallendste eindspelen van Carlsen langs. Een feest van herkenning voor wie het topschaken de laatste jaren heeft gevolgd en een groot genoeg om de verschillende pareltjes nauwkeurig na te spelen. Een boek waarvan je veel opsteekt en dat de schoonheid van ons schitterende spel als geen ander toont. Ik zou het cadeau doen aan een fijnproever!

Victor Bologan: Bologan's Caro-Kann, New In Chess, 2018. 352 blz. € 29,95.

Grootmeester Bologan lijkt vastbesloten

elke opening van een vuistdik boek van eigen hand te voorzien. Ditmaal bekijkt hij de Caro-Kann voor zwart. Dat het boek maar liefst 59 hoofdstukken kent, zegt al wat: Bologan stoft alle hoeken en gaten van de Caro af. In de hoofdvarianten vind ik hem iets minder zorgvuldig, dus waakzaamheid is geboden. Voor de serieuze clubschaker die de Caro-Kann al in zijn repertoire heeft.

Carsten Hansen: The Full English Opening, New In Chess, 2018. 464 blz. € 29,95.

Het past net door de brievenbus, dit enorme openingsboek. Carsten Hansen publiceert al zo'n twintig jaar over de Engelse opening (1.c4) en dat komt de lezer te weten ook. Amai, wat een werk. De schrijver had wat mij betreft nog wel wat jaren mogen nemen om de uitvoerige variantenbomen terug te brengen tot een behapbaar overzicht, met iets meer tekstuele toelichting bij de evaluaties. Want aan wie ik dit kolossale werk nu zou kunnen aanraden? Aan wie het Engels reeds aardig speelt en zijn repertoire wat opvijzelen wil. En aan wie tijd over heeft.

Mark Dvoretsky: Chess Lessons, Russell Enterprises, 2018. 280 blz. € 24,95.

Russell Enterprises blijft postume werken van de legendarische schaaktrainer Dvoretsky uitgeven, en daarvoor verdient de uitgeverij niets dan lof. Dit is een volgende voltreffer. Dvoretsky analyseert instructieve partijen en doet dat grondig, met steeds de lerende lezer in het achterhoofd. Steeds zet

hij ons aan het denken, is het niet door de rijkdom in de stelling dan wel door een haast terloops gemaakte opmerking. Ja, het niveau van de lezer moet wel aan de hoge kant zijn – dit is een auteur die de moeilijkheid van het schaken door en door kent – maar wat steek je een hoop op als je de partijen langzaam doorspeelt en de lessen probeert te begrijpen. Schaakgeschiedenis, de kunst van de analyse, de klasse van de oplettende trainer: alles zit in dit boek. Dvoretsky's toewijding: een nalatenschap om te koesteren.

Dvoretsky

Charles Hertan: Strike Like Judit!, New In Chess, 2018, 256 blz. € 24,95.

Hoe beter de schaaklegende Judit Polgar te eren dan een boek te wijden aan haar

tactische vernuft? Charles Hertan vertelt het verhaal van haar carrière aan de hand van het vuurwerk dat ze als geen ander kon laten ontploffen. Het hoge aantal diagrammen is even wennen en de consistent gebruikte afkorting JP verwacht mij nog steeds, maar het schaakspektakel maakt alles goed. Een boek voor de koffietafel van de agressieve schaker.

Jerzy Konikowski & Marek Soszynski: Sabotaging the Sicilian, French & Caro-Kann with 2.b3, Russell Enterprises, 2018. 144 blz. € 14,95.

Weer saboteert een boek een opening! Waarom blijven uitgevers die titel toch gebruiken? Zeker een boek dat een ietwat slome aanpak propageert, en dat doet dit boek, steekt bar weinig spaken in welk wiel dan ook. Nu is 2.b3 wel een geinig zetje, en staan er genoeg (misschien eerder te veel) partijvoorbeelden in dit boek om enige kennis over de verschillende resulterende stellingen op te doen. Maar op mij komt het boek te veel over als een uitgegeven database: begrip van de verschillende structuren, tactische ideeën of strategische plannen staan nauwelijks in dit openingsboek. Zetten, zetten, zetten. Zonde.

Yearbook 127, New In Chess, 2018. 256 blz. € 29,95.

Het moet gezegd, de jaarboeken van New In Chess worden alsmaar beter. Met name de rubriek van Erwin l'Ami over recente interessante correspondentiepartijen is een pareltje. Hij verdiept, verduidelijkt en enthousiasmeert. Verder is ook dit jaarboek bovenal aan te raden aan hele serieuze schakers – de cover spreekt boekdelen – en voor wie het nieuwste van het nieuwste op zet 18 van een lijfvariant wil kunnen spelen.

Sosonko kruipt in het hoofd van Bronstein

Florian Jacobs

Het is een grote eer om dit boek te bespreken, waarvan het Max Euwe Centrum een door de auteur gesigineerd exemplaar ontving. Genna Sosonko is al geruime tijd de best schrijvende schaakchroniqueur ter wereld. Zijn essays over de schaakgeschiedenis in de Sovjet-Unie zijn meer dan getuigenissen van een gloriëtijd, zij brengen met kracht van detail en een scherpzinnige pen een wereld tot leven die latere generaties zich nauwelijks kunnen voorstellen. Het kapotgeschoten Leningrad waarin Kortschnoj en Spassky opgroeiden, om maar iets te noemen, geeft Sosonko zo levendig weer dat ik mij de sneeuw voor het Pionierspaleis kan herinneren alsof het een eigen herinnering betreft. En de gesprekken met de weduwe van Capablanca ontroeren mij nog steeds. Sosonko schrijft bovendien niet per se voor schakers; wie zich interesseert voor de geschiedenis van de twintigste eeuw treft in zijn essays stuk voor stuk een waardevol tijdsbeeld aan. Schaken was immers van nationaal belang in de Sovjet-Unie.

Heel persoonlijk

Zijn nieuwste boeken geeft Sosonko niet uit bij New In Chess, maar bij een net begonnen uitgeverij, Elk and Ruby. Elk and Ruby heeft nu al een aardig fonds opgebouwd met enkele waardevolle schaakmemoires – ook het boek over Tal, *Team Tal*, kan ik aanbevelen – die de geschiedenis van ons spel schetsen met vlotte pen. Sosonko's boek over Bronstein is een voorlopig hoogtepunt van de uitgeverij, en in zeker opzicht misschien ook wel van Sosonko's oeuvre. Het boek maakt weliswaar een minder gepolijste en afgeronde indruk dan Sosonko's eerdere essaybundels, maar dat komt doordat de auteur te zeer betrokken lijkt bij zijn onderwerp. En dat leidt er weer toe dat de toon een heel persoonlijke is, dat het boek aan urgentie wint, dat de lezer blijft doorlezen omdat hij wil begrijpen waarom dit onderwerp Sosonko zo aan het hart ging. Bij vlagen is het alsof Sosonko's pen meer wilde schrijven dan de grammatica toestaat: de zinnen staan bol van de verwijzingen, de leestekens weten haast geen raad met zo veel

Bronstein

inhoud. Het is een overvloedig boek, een boek dat definitief wil zijn maar waar tegelijkertijd de hoofdpersoon nog zo dicht bij de auteur lijkt te staan dat die de herinnering niet afgerond op papier krijgt.

Kletskaus en genie

Bronstein is de hoofdpersoon. En we leren hem van alle kanten kennen. De hoogtepunten, vlak na de Tweede Wereldoorlog, culminerend in de match om het wereldkampioenschap die Bronstein net niet won. En de dieptepunten, een carrière die minder en minder successen bevat en een leven dat aftakelt tot alleen een leugenachtige spraakwaterval nog overblijft. We lezen over de geniale ingevingen van Bronstein: wie bedacht er increment voor het eerst? Wie bedacht er Fischer Random nog voor Fischer? Juist, Bronstein. We lezen over de oorlog, die Bronstein ronddolend met amper te eten en zonder bed om in te slapen doorbracht. We lezen over de patroon van Bronstein, Boris Vainshtein, een hoge pief zonder wie Bronstein nooit zo veel naar het buitenland had kunnen reizen. We lezen over de al dan niet afgesproken partijen – waarheid was geen gebeiteld begrip in de Sovjet-Unie. We leven intens mee met de match om het wereldkampioenschap aan de hand van krantenartikelen en ooggetuigenverslagen. En al die tijd zoeken we mee met Sosonko naar de ware aard van Bronstein. Een kletskaus, een pessimist, een originele fantast, een doorgedraaide filosoof, een combinatorisch genie, een zeurpiet die een wrok kon koesteren waaraan Achilles nog een puntje kan zuigen, Bronstein was het allemaal en nog veel meer.

The Rise and Fall of David Bronstein

Genna Sosonko

With a foreword by Garry Kasparov

Dit alles schrijft Sosonko op in een stormachtig relaas, doorspekt met vele citaten uit de wereldliteratuur en de filosofie. Het is een boek geworden dat je in een ruk uitleest, waarna je het er weer bijpakt om de details te kunnen waarderen. Kasparov schrijft in zijn voorwoord dat hij Sosonko steeds leest en herleest. Ik stel voor dat we zijn voorbeeld volgen.

Genna Sosonko: The Rise and Fall of David Bronstein, Elk and Ruby, 2017. € 24,95.

How Does Chess.com Help Serious Players?

Play live and correspondence games at your rating level

Get in-depth Computer Analysis of your games

Sharpen tactical decisions with thousands of high-level tactics

"I stay sharp using the tactics trainer on Chess.com."

GM Hikaru Nakamura

Donateurs en vrienden van Euwe

Ook het derde jaar zonder subsidie van de gemeente Amsterdam hebben we overleefd. Elk jaar blijft het de vraag hoe we er aan het eind van het jaar financieel voorstaan, maar ook in 2018 lijkt het verlies te overzien!

De steun van onze sponsors, donateurs, Vrienden van Euwe, alsmede enkele fraaie schenkingen zorgen ervoor dat we dit jaar een beperkt verlies van enkele duizenden euro's verwachten. Mocht u als donateur nog geen bijdrage hebben overgemaakt in 2018, dan treft u bij deze Nieuwsbrief een acceptgiro aan. Natuurlijk hopen wij dat u ons blijft steunen!

Alle donateurs en Vrienden van Euwe: bedankt voor jullie ondersteuning!

Sponsors

Naast de donateurs en Vrienden van Euwe worden de activiteiten van het MEC mogelijk gemaakt door de Koninklijke Nederlandse Schaakbond, de Ondernemersvereniging Max Euweplein, schenkingen en giften. Ook krijgt het MEC (im)materiële steun van: HouseCheck, New in Chess, Thinkers Publishing, De Beste Zet, DGT en Schaak- en Gowinkel Het Paard. Het Holland Casino sponsort onze grootmeester-trainingen.

Schenkingen

De afgelopen periode hebben we weer veel fraaie schenkingen ontvangen. Van Sigyn Wichers, Richard Duijn (boeken van zijn oom Cees Hoogland), Merijn van Delft (boeken van Frenk van Herreveld), Hans Bouwmeester en Loes van Oosterhout hebben we een groot aantal schaakboeken en

schaaktijdschriften ontvangen. Via Wouter van Waardt kregen we de gehele schaakbibliotheek van zijn vader, Cor van Waardt. Van Genna Sosonko ontvingen we het door hem geschreven boek '*The Rise and Fall of David Bronstein*'. Van Schaakclub Bergen ontvingen wij het jubileumboek '*De Berger Variant*'.

Daarnaast werden ons in de afgelopen periode diverse schaakspellen geschenken, die we voor een deel hebben opgenomen in onze huidige tentoonstelling. De gulle gevers waren: Frank Ebbinge, Patrick Kreuning, Anouk Jorritsma en Yahya en Linda Verbeek-Schilders (via bemiddeling van Kitty van Zon).

Van Jeroen Bodlaender ontvingen wij niet alleen een aantal schaakspellen, maar ook postzegels, schilderijtjes en beeldjes met schaken als thema.

Van Jan Hoppezak kregen we een verzameling cassettebandjes over de match Fischer-Spasski uit 1972. We hebben die inmiddels gedigitaliseerd en gaan kijken hoe we die aan het publiek kunnen laten horen in ons museum.

Ten slotte waren onze burens van *LabelA* en *Object+* zo vriendelijk om het MEC een gebruikte computer te schenken. Beter een goede buur, dan een verre vriend, kunnen we met recht zeggen!

Alle schenkers hartelijk dank!

Bestuur

Florian Jacobs is gestopt als secretaris. Doordat zijn vrouw een baan in Letland heeft gekregen, combineert Florian het Letse leven met het Hollandse bestaan. Voor een cruciale functie als secretaris is dat echter niet ideaal, vandaar dat Florian heeft besloten te stoppen. We bedanken Florian voor zijn jarenlange inzet voor het MEC. Hij blijft vooralsnog wel recensies voor onze Nieuwsbrief schrijven!

Gelukkig hebben we in Abe Willemsma een goede en ervaren opvolger gevonden. Abe stelt zichzelf aan u voor:

Als je voornamen Abe, Douwe en Ids zijn, dan is het evident dat er een verbinding met Friesland is, mijn pake Abe had vroeger een schaatsenfabriek in Akkrum. Op de lagere school leerde ik schaken van meester Raap en

meester Kooistra. En schaken ben ik eigenlijk altijd blijven doen. Na mijn studie wiskunde ben ik naar Amsterdam verhuisd, en sindsdien werkzaam in de IT, waar ik ooit begonnen ben om de millennium bug te bevechten. Ik heb bestuurservaring opgedaan bij diverse schaakverenigingen: Drienerlo, Max Euwe en Caïssa, en de stichting Denksport Centrum Amsterdam. In mijn vrije tijd houd ik me naast actief schaken vooral bezig met: fietsen, skiën, lezen, koken en het geven van schaaktrainingen.

Ik hoop dat het Max Euwe Centrum nog lang blijft bestaan, en dat we daar graag blijven komen voor boekpresentaties, lezingen, trainingen en uiteraard voor het museum en de bibliotheek. Hier wil ik graag mijn bijdrage aan leveren als secretaris.

Abe Willemsma, de nieuwe secretaris

Vrijwilligers

Wim Berkelmans heeft de afgelopen periode allerhande computerwerkzaamheden verricht.

In de vorige Nieuwsbrief introduceerden we Pieter Beekhuizen als nieuwe vrijwilliger, maar na enkele maanden vrijwilligerswerk bij het MEC is Pieter aan een opleiding begonnen met zicht op een betaalde baan. Toeval of niet, in dezelfde week dat Pieter zijn vertrek aankondigde, meldde Rob Baas zich als nieuwe vrijwilliger aan. Rob stelt zichzelf voor:

Een aantal jaren geleden ging ik weer schaken bij mijn oude club Fischer Z. Ik was gestopt met werken, maar deed nog wel vrijwilligerswerk als docent computervaardigheden. Later werd ik ook lid van De Raadsheer, want ik wilde graag extern spelen op mijn eigen niveau. Toen ik stopte als docent computervaardigheden, zocht ik ander vrijwilligerswerk. Via een clubgenote kwam ik in contact met het MEC. Na een kennismakingsgesprek was de keuze voor het MEC snel gemaakt.

Sinds eind augustus ben ik twee middagen per week actief op het MEC. Onder leiding van manager Eddy Sibbing doe ik diverse werkzaamheden, samen met acht andere vrijwilligers. Ieder heeft zijn eigen vaste dag(en) waarop hij werkt, en zijn eigen specialiteiten. Ik ben vooral bezig op het gebied van ICT en ik geef rondleidingen door het museum. Heel leuk om met mensen van over de hele wereld in contact te komen. Om dit werk goed te doen verdiep ik mij in de (inter-)nationale schaakgeschiedenis, en ook het schaaknieuws volg ik zoveel mogelijk op de voet.

Rob Baas, onze nieuwe vrijwilliger

Tata-instuif in het MEC

Zaterdagmiddag 12 januari is er de jaarlijkse ‘Tata-instuif’ in het MEC.

De partijen van het Tata-toernooi worden gevolgd op een groot scherm en iedereen kan zelf partijen naspelen en analyseren.

Grootmeester Paul van der Sterren zal samen met de internationale meesters Marcel Peek en Arthur van de Oudeweetering commentaar geven.

We beginnen om 14.30 uur en de toegang is gratis. Het MEC zorgt voor een hapje en een drankje.

Kom gezellig met uw schaakvrienden langs!

MEC Pokertoernooi in het Holland Casino

Op zondag 17 februari 2019 organiseert het Holland Casino een pokertoernooi (Texas Holdem) voor contacten van het MEC en andere geïnteresseerden.

Het Holland Casino en het MEC stellen een aantal prijzen beschikbaar voor de beste spelers van dit toernooi.

Hans Böhm zal als gastheer van het MEC aanwezig zijn, maar speelt uiteraard ook mee!

Het programma is bedoeld voor maximaal 20 personen en ziet er als volgt uit:

13.00 - 13.15 welkom en ontvangst

13.15 - 14.00 speluitleg

14.00 - 15.30 mini-toernooi

15.30 - 16.00 prijsuitreiking en borrel in de Koepelzaal

Deelname is gratis, maar men dient zich wel vooraf aan te melden (euwemec@xs4all.nl) bij het MEC.

Deelnemers moeten minimaal 18 jaar zijn en een geldig ID/Paspoort meenemen om zich te legitimeren bij binnenkomst.

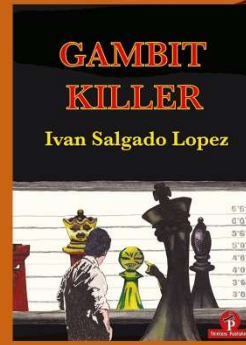
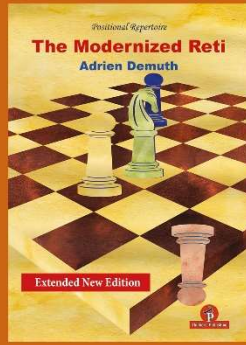
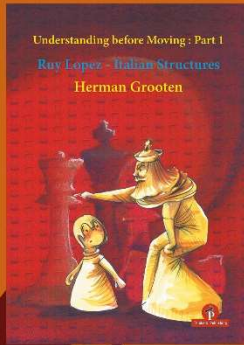
MEC-kalender

De komende maanden staan de volgende activiteiten op het programma:

Maandag 7 januari	Start wekelijkse schaakinstuif in het MEC
Zaterdag 12 januari	Tata-instuif van 14.30-18.30 uur
Woensdag 13 februari	Training door grootmeester Lucas van Foreest
Zondag 17 februari	MEC Pokertoernooi Holland Casino
Zaterdag 9 maart	CinéMax (filmmiddag) van 12.00-15.00 uur
Woensdag 20 maart	Training door grootmeester Ivan Sokolov
Zaterdag 23 maart	Workshop door Eddy Sibbing
Zaterdag 30 maart	De halfjaarlijkse boekenbeurs van 11.00-14.00 uur
Woensdag 10 april	Training door grootmeester Artur Jussupow
Zaterdag 18 mei	Lezing door toparbiter Geurt Gijssen
Zaterdag 22 juni	26e Pleinfestival van 12.00-17.00 uur

Daarnaast zijn we elke eerste zaterdag van de maand van 12.00-16.00 uur geopend.

Kijk op www.maxeuwe.nl voor meer informatie over deze activiteiten.

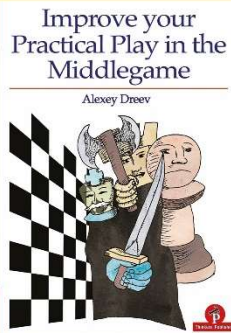

ALWAYS ONE MOVE AHEAD

ALL BOOKS AVAILABLE NOW!

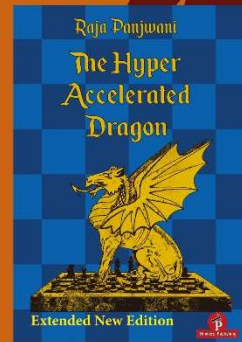
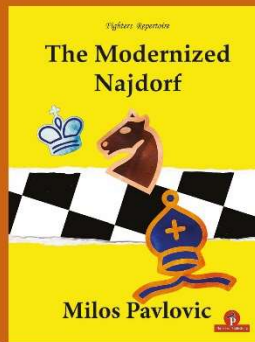
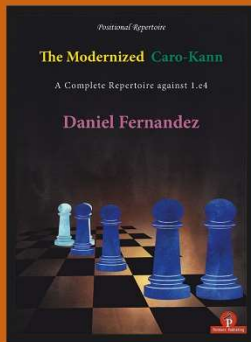

APPROVED BY THE GRANDMASTER

AUTUMN
2018

WWW.THINKERSPUBLISHING.COM

TRY YOUR LUCK!

SPELUITLEG EN MINI POKERTOERNOOI DOOR
HOLLAND CASINO EN MAX EUWE CENTRUM

ZONDAG 17 FEBRUARI
AMSTERDAM CENTRUM

Noteer het alvast in uw agenda! Dit unieke toernooi combineert
schaken met het klassieke casinospel Poker. Meer informatie volgt.

Interesse? Reserveer alvast uw plaats via euwemec@xs4all.nl

HOLLANDCASINO.NL

VOOR MEER INFORMATIE EN ONZE VOORWAARDEN

